

Telif Hakkıyla Korunan Materyalin Yeniden Kullanımı

Güneş Balcı
220229043
Yazılım Mühendisliği
Kocaeli Üniversitesi
gunesbalci66@hotmail.com

İrem Azra İşleyen
220229048
Yazılım Mühendisliği
Kocaeli Üniversitesi
zrisleyen@gmail.com

Hilmi Ege Kara
220229046
Yazılım Mühendisliği
Kocaeli Üniversitesi
hegekara48@gmail.com

İbrahim Biner
220229049
Yazılım Mühendisliği
Kocaeli Üniversitesi
ibrahim-biner@live.de

Oya Ilgın Akyıldız
220229047
Yazılım Mühendisliği
Kocaeli Üniversitesi
ilginakyildiz41.41@gmail.com

İbrahim Yiğit Öztömür
220229050
Yazılım Mühendisliği
Kocaeli Üniversitesi
oztemury@gmail.com

Özetçe—Bu rapor telif hakkının ne olduğunu, hangi materyallerin telif hakkıyla korunduğunu ve korunan materyallerin yeniden kullanımının hangi şartlar altında mümkün olduğunu açıklar. Bu konuya yönelik örneklerle, yurt dışındaki ve yurt içindeki yasalara yer verir.

Anahtar Kelimeler—telif hakkı; yazılım; koruma; kullanım; fikri mülkiyet.

I. GİRİŞ

A. Telif Hakkı Nedir?

Telif hakkı, kişi veya kişilerin orijinal düşünce ve işlerini ürettikleri andan itibaren, ürünün kopyalanması ve kullanılmasıyla ilgili hakları kapsayan bir tür fikri mülkiyettir. Telif hakkı İngilizce “Copyright” kelimesine karşılık gelmektedir bu nedenle “©” ile sembolize edilir. Üzerinde bu sembol bulunan ürünlerin telif haklarının korunduğu mesajı verilmektedir. Telif hakkının doğması için tescile gerek yoktur. Kişi veya kişilerin, fikir ve sanat eserleri üzerindeki haklar eserin üretilmesiyle birlikte doğmaktadır. Bununla birlikte eser sahibi isterse ülkenin ilgili tescil birimlerinde (Türkiye’de Noter veya Kültür Turizm Bakanlığı) isteğe bağlı olarak kayıt ve tescil yaptırır. Telif hakkı, özgün yaratıcıların eserlerinin orijinalliğini koruyan bir tür fikri mülkiyettir. Bu hakkın içerisine tablolar, fotoğraflar, kitaplar, müzikler, videolar, filmler, mimari eserler, heykeller, bilgisayar programları girebilmektedir. Bu hak, oldukça önemlidir.

Telif hakkı genelde doğal olarak eseri üreten kişiye aittir. Bazı durumlarda eseri üreten kişi eğer eseri, bir sözleşme altında veya bir işverenin altında üretiyorsa bu durumda telif hakkı sözleşme sahibine veya işverene aittir. Telif hakkı ile korunan eserlerin belirli kullanımları eserin üreticisinden izin alınmamasına rağmen ihlal oluşturmaz. İhlal oluşturmayan bu kullanımlara adil kullanım denir. Bir kullanımın adil olup olmadığını belirleyen faktörler:

- kullanımın amacı ve niteliği,
- Eserin doğası,
- Eserin tamamı düşünüldüğünde kullanılan bölümün miktarı ve önemi,
- kullanımın eserin potansiyel pazarına veya değerine

olan etkisidir.[1]

B. Telif Haklarının Özellikleri Nelerdir?

Telif Hakkının doğması için tescile gerek yoktur. Fikir ve sanat eserleri üzerindeki haklar eserin üretilmesiyle birlikte doğar.

- Telif hakları soyut niteliğe sahiptir. Telif hakları ile koruma altına alınan, insan düşüncesinin yarattığı maddi olmayan mallardır. Telif hakları somutlaştığı maddeden ayrı ve bağımsız bir varlık ve hukuki değere sahiptir.
- Telif haklarında ülkesellik ilkesi geçerlidir. Koruma hangi ülkede talep ediliyorsa koruma şartları o ülke mevzuatına göre belirlenir.
- Mutlak hak niteliğine sahiptir. Telif hakları herkese karşı ileri sürülebilirler. Ancak toplum menfaatinin korunması gibi nedenlerle bu mutlak hakka çeşitli sınırlamalar getirilmiştir. Mutlak hakka getirilen sınırlandırmalar: Kamu düzeni, genel ahlak, kamu yararı gibi sebeplerle getirilen sınırlamalar ve hususi menfaat (şahsi kullanım vs.) yararına getirilen istisnalardan oluşmaktadır. (Örneğin, bir eserin kâr amacı güdülmeksizin, şahsi kullanım amacıyla çoğaltılabilmesi mümkündür.)
- Fikri mülkiyet hakları belli bir süre boyunca korunurlar.(fikir ve sanat eserlerinde 70 yıl vs.) Fikir ürünleri somutlaştıkları eşyadan ayrı ve bağımsız bir hukuki statüye sahiptir.
- Fikri ürünler özel kanun, tüzük ve yönetmelikler çerçevesinde düzenlenmektedir.

C. Telif Hakkı Sahibinin Hakları Nelerdir?

Telif hakkı sahiplerine Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca maddi ve manevi haklar olmak üzere 2 sınıf hak tanınmıştır. Bu kanun kapsamında tanınan maddi haklar şu şekildedir:

- İşleme hakkı.

- Çoğaltma hakkı.
- Yayma hakkı.
- Temsil hakkı.
- İşaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletim hakkı.
- Pay ve takip hakkı.

Manevi haklar ise şunlardır:

- Umuma arz etme, yayma.
- Adın belirtilmesi.
- Eserde değişiklik yapılması menetme.[2]

D. Telif Hakkı İhlali Nedir?

Telif hakkı sahibinin izni ve bilgisi olmaksızın, eserin kopyalanması, çoğaltılması, dağıtılması ya da izin gerektirecek şekilde görüntülenmesi, bazı çalışmalarda kullanılmasına telif hakkı ihlali olarak adlandırılmaktadır. Öyleyse şu durumlarda telif hakkı ihlalinin varlığından söz edilir:

- Telif hakkına sahip bir eserin izinsiz çoğaltılması
- Telifi olan eserin izinsiz değiştirilmesi
- Telifi olan eserin izinsiz dağıtılması
- Telifi olan eserin izinsiz umuma sunulması
- Başkasına ait olan eseri kendi eseriymiş gibi adlandırma
- Eser ve eserin telifine ilişkin eksik, yanıltıcı ya da aldatıcı bilgi verme
- Telifi olan eserin izinsiz iletilmesi, kiralınması satılması, gösterimi.[3]

II. LİTERATÜR TARAMASI

Yazılımlar da bireyin kendi fikriyle ürettiği kendisine ait eser olarak sayıldığından telif hakkıyla korunurlar ve tıpkı diğer eserler gibi kayıt yapılma gereği duyulmaz.

"Telif haklarının odağında eser kavramı bulunmaktadır. Eser, kişinin zeka ve yeteneklerinin ortaya çıkardığı, görsel ve/veya işitsel olarak algılanması mümkün olan ve korunmaya değer görülen fikri ürünlerdir. Yazılımlar oluşturulduğu andan itibaren telif hakkı ile korunabilmektedir. Koruma süresi ise yazılım sahibinin hayatı boyunca ve vefatından sonra yetmiş yıldır. Yazılım sahibinin başkalarının yazılımı yeniden oluşturmasını, kamuya yaymasını, dağıtmasını engelleyen mali hakları ve yazılım sahibinin ününün korunmasını sağlayan manevi hakları olmak üzere telif hakkına dayanan hakları bulunmaktadır.

Yazılımların korunması bakımından patent koruması ve telif koruması olmak üzere iki farklı koruma yöntemi bulunmaktadır. Telif koruması, telif hakları mevzuatı kapsamında belirlenmiş kurallar çerçevesinde yazılımların edebi eser olarak değerlendirilip korunmasıdır. Bu koruma

türünün en önemli özelliği yazılım orijinalliğinin esas alınmasıdır.

Patent koruması, ilgili yasal mevzuat kapsamında düzenlenmiş olan kurallar çerçevesinde yazılımlara patent hakkı verilip verilmemesini esas alan bir koruma türüdür.

Patent ile korumayı Apple, Microsoft gibi büyük şirketler desteklerken, Küçük ve Orta Boy İşletmeler (KOBİ) ve özgür yazılımcılar patent ile korumaya karşı çıkmaktadır.

Ülkemizde yazılım sahibinin başkalarının yazılımı yeniden oluşturmasını, kamuya yaymasını, dağıtmasını engelleyen mali hakları ve yazılım sahibinin ününün korunmasını sağlayan manevi hakları olmak üzere telif hakkına dayanan hakları bulunmaktadır.

Bir yazılımın eser sayılabilmesi için objektif olarak algılanabilir nitelikte olmalıdır. Yani yazılımın doğrudan veya dolaylı yoldan algılanabilmesi gerekir.[4]"

Başkasının yazılımını kullanıma erişim sağlayabilmek için bireyin bu yazılımın lisansına, patentine veya yazılımı yazan kişinin iznine ihtiyacı vardır. Bu üçüne de sahip olmadığı durumlarda eylemleri ihlale yol açmayan eylemlerle sınırlandırılmıştır. Bunun dışında açık kaynak kodlu yazılımların kullanımı telif hakkı ihlali oluşturmaz.

"Yazılım sektöründeki firmalar lisans yoluyla kişi veya işletmelere, ürünlerden yararlanma ve ürünleri kullanım hakkı tanırırlar.[5]"

Yazılımın telif hakkı sahibi ancak ve ancak yazılımı fiziken üreten kişidir. Sözde yardımcı dokümanlar hak sahibi olamazlar. Telif hakkı sahibinin üreten kişi olmadığı durumlar kişinin bir işverenin veya bir sözleşmenin altında çalıştığı durumlar olabilir. Birden fazla bireyin ürettiği birden fazla yazılımla oluşan bir eserde bireyler müşterek eser sahibi kabul edilirler.

"Artık fikri mülkiyet hukuku olarak bilinen daha geniş yasal düzenlemeler kategorisi altında toplanan telif hakkı, eser sahibinin çalışmalarını belirli izinsiz kullanımlarına (örneğin, işi herhangi bir maddi biçimde çoğaltmak, yayınlamak, kamuya açıklamak, filme çekmek veya uyarlamak) karşı korumak için tasarlanmıştır. Bir telif hakkı, sahibine, yaratılan ürün üzerinde, hem kullanımı hem de ondan türetilen maddi faydaların bir kısmını kontrol etmesini sağlayan sınırlı bir tekel sağlamaktadır.

2009/24/EC AB Bilgisayar programlarının yasal korunması hakkında Direktif md.1/3; "Bir bilgisayar programı, eser sahibinin kendi fikri yaratımı olması bakımından özgün nitelikte ise korunacaktır" demektedir. Orijinallikte ürünün yeni, estetik veya benzersiz olması aranmamakta, eser sahibinin ürün üzerindeki yaratıcılığı, bir nevi imzası aranmaktadır.

FSEK md.8 uyarınca eseri meydana getiren kişi o eserin sahibi olarak kabul edildiğinden, yazılımı yaratan gerçek kişi(ler) de bu yazılımların sahibi olmaktadır. Bir yazılımın oluşturulması süresince, fikir veren, tavsiyelerde bulunan yani teknik hizmet veya teferruata ait yardım yapan kişiler eser sahibi olarak kabul edilmemektedir.

Yazılımlar üzerinde müşterek eser sahipliğinin söz konusu olması halinde, birden fazla yazılımcı birbirinden ayrı olarak çalışabilen programları birleştirerek yeni bir program üretmiş olmaktadır. Böyle bir durumda, yazılımcılar eser sahibi sıfatıyla, kendilerine ait kısım üzerindeki haklarını kendi başlarına kullanabilmekte, aynı zamanda da birleştirilerek oluşturulan yeni yazılım üzerinde müşterek eser sahibi sıfatını kazanmaktadır.

Açık kaynak kodlu yazılımlar incelemeye ve kullanıma açık olduğundan ve kullanıcı tarafından üzerinde değişiklikler ve uyarlamalar yapılabildiğinden dolayı, bunlar sonucunda meydana getirilen yazılımlar, meydana getirenin de imzasını taşıması kaydıyla bağımsız bir eser olarak kabul edilirler ve yeni eseri meydana getiren yazılımcı da, eser sahibine tanınan hakları kullanma yetkisine sahiptir.

Bir yazılımın uyarlanması (programın yazıldığı programlama dilinden bir başka programlama diline dönüştürülmesi), düzenlenmesi (bağımsız program ya da program parçacıklarının birbirine bağlanması) veya programda herhangi bir değişim yapılması (kişisel kullanma için gerekli olan değişikliği aşan değişiklikler) işleme esere vücut vermektedir ve kanun kapsamında işleme eserler de koruma altındadır. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus, yalnızca önceki eserin sahibinin haklarına zarar vermemek kaydıyla oluşturulan ve işleyenin özelliklerini-imzasını taşıyan işleme eserlerin kanun kapsamında koruma altına alınabileceğidir.[6]"

Telif hakkı orijinal ve eser sayılan her işi korur. Ancak telif hakkı ihlali içeren bir eserin ihlali içeren kısmı orijinal sayılmadığından bu kısmı korumaz.

"Telif hakkı hukuku, başka bir telif hakkını ihlal ederek oluşturulmuş bir materyali korumaz. Bu düzenleme kaynağını, Telif Hakkı Kanunu §103(a)'dan almaktadır. Buna göre önceden var olan bir materyali kullanan bir eser için telif hakkı koruması, eserde, kullanımın telif hakkı ihlali oluşturduğu bölümleri kapsamaz. Başka bir deyişle, eserini ortaya koyarken başkaca eserlerden, telif hakkı ihlali teşkil edecek şekilde faydalanan bir kimsenin eserindeki bu bölümler koruma kapsamında yer almaz. Şayet eser sahibi başka bir eserin yalnızca telif hakkı hukukunca korunmayan ve esere dayanak oluşturan düşüncelerini kullandıysa elbette ki bu bir hak ihlali oluşturmaz. Fakat bunun da ötesinde, eğer başka bir eser sahibinin eserini ifade ediş biçimi veya örneğin yazılı eserindeki ifadeler kelime kelime kullanıldıysa, bu ifadelerin kullanıldığı bölümler için telif hakkı koruması mevcut olmayacaktır. Bir bilgisayar programının veya kısımlarının çoğaltılması hususunda hak sahibi gerçek veya tüzel kişi veya bunların yetkilendirdiği üçüncü kişiler tek yetkilidir. Bir bilgisayar programı bakımından tercüme etme hakkı, programı bir programla dilinden başka bir program diline çevirme veya kaynak kodundan nesne koduna çevirme gibi eylemleri kapsamaktadır.

Bu düzenlemede, tercümenin, uyarlamanın veya başka türlü

bir değişimin, üçüncü kişinin özgün fikri bir ürünü olup olmamasına bakılmaksızın, bu kişinin yetkilendirilmesi gerektiği hususuna değinmek gerekir. Zira, özgün bir fikri çalışmanın varlığı, yalnızca tercüme eden, uyarlayan veya başkaca bir değişim meydana getiren kişi tarafından bir telif hakkı elde edilmesi bakımından bir ön koşuldur. Bir bilgisayar programının kopyasını kullanma hakkına sahip kişinin, hak sahibinin yetkilendirmesine gerek olmaksızın, yapacağı programı yükleme, görüntüleme, çalıştırma, iletme veya saklama eylemlerini gerçekleştirirken programı meydana getiren fikir ve ilkeleri tespit etmek için programın çalışmasını izlemek, incelemek veya denemek hakkına sahip olacaktır[7]"

III. ÖRNEK VAKALAR

A. *US Ordusu vs Apptricity*

ABD Ordusu, bir tedarik zinciri ve finansal yazılım geliştiricisi olan Apptricity'ye, kullandığı ancak binlerce lojistik yönetim yazılımı kopyası için ödeme yapmadığı yönündeki bir telif hakkı ihlali iddiasını çözmek için 50 milyon ABD doları ödemiştir.

2004 yılında ABD Ordusu, Ulaştırma Koordinatörlerinin Hareketler için Otomatik Bilgi Sistemi 2'nin (TC-AIMS II) temeli olarak ticari kullanıma hazır (COTS) tedarik zinciri yazılım paketinin temel bileşenlerini sağlamak için Apptricity'yi seçti. Yazılım, askeri birimlerin hareketinden ileri operasyon üslerine giden araçlara ve helikopterlere erzak yüklenmesine kadar ulaşım yönetiminin birden fazla zaman diliminde harita noktalarından ziyade gerçek zamanlı olarak izlenebilme ve yönetebilme olanağı sağlıyordu. İzleme, bir ögenin belirli bir kara veya hava taşıma aracındaki veya varış noktasındaki belirli bir bölmedeki konumu düzeyine kadar ayrıntılıydı. Yazılım aynı zamanda sezgisel, standart raporları ve sofistike, özelleştirilmiş veri dilimlerini görüntüleyebilme özelliklerine sahipti.

Ordu, Apptricity'nin Orta Doğu ve diğer hareket alanlarında entegre nakliye lojistiği ve varlık yönetimi yazılımını kullandı. Ordu ayrıca yazılımı, Ocak 2010'da Haiti'deki depremi izleyen çabalar da dahil olmak üzere acil durum yönetimi girişimlerini koordine etmek için kullandı.

Apptricity, telif hakkı ihlali iddiasında, ABD Ordusunun küresel ağında kurduğu ve sahaya sürdüğü yaklaşık 100 sunucu ve 9.000 cihazı lisanssız kullanılmasından ötürü tazminat talep etti. Güçlü ilişkilerini sürdürmek isteyen taraflar, iş birliği içinde 50 milyon dolara razı olmayı kabul ettiler.[8]

B. *US Donanması vs GmbH*

Bitmanagement Software GmbH adlı şirket, donanmayı telif hakkı ihlali yapmakla suçlayarak Donanmaya karşı bir şikâyetle bulundu. ABD Donanması yazılım korsanlığından suçlu bulundu ve 2016'da açılan bir dava için bir yazılım şirketine 154.400 \$ tazminat ödedi.

GmbH, ek lisanslar için görüşmeler devam ederken, donanma, yazılımı 2013 ile 2015 yılları arasında en az 558.466 cihaza yükledi.

Mahkeme dosyasında, "Bitmanagement'in önceden bilgisi veya onayı olmadan, Donanma BS Contact Geo'yu yüz binlerce bilgisayara yükledi. Bitmanagement, yazılımının bu kullanımlarını lisanslamadı veya başka bir şekilde yetkilendirmede ve Donanma, Bitmanagement yazılımının bu kullanımları için Bitmanagement'den hiçbir zaman icazet almadı." ifadeleri yer aldı.

Satıcı şirketin web sitesinde Son teknoloji ürünü 2D/3D içeriği görselleştirmenizi ve bunlarla etkileşim kurmanızı sağlayan bir 3D görüntüleyici olan yazılımın kasıtlı telif hakkı ihlali nedeniyle Donanmaya yaklaşık 600 milyon dolarlık dava açtığı yer aldı.

Yazılım şirketi, kopya başına lisansın 1.067,76 \$ değerinde olduğunu iddia etti, ancak Donanmanın bilirkişi, Pricewaterhouse Coopers Yeminli Mali Müşaviri (CPA) David Kennedy, lisans başına fiyatın 200 \$ olduğunu belirledi.

Mahkeme dosyasına göre, Kennedy'nin ifadesinin güvenilir bulunduğu belirtmiştir ve Kennedy, denklemin Donanma tarafına, daha önce üzerinde anlaşmaya vardıkları şeye ve yazılımın nihayetinde ne amaçla kullanıldığına ve sınırlı miktardaki miktarına baktığını ifade etti. Federal İddialar Mahkemesi, Kennedy'nin vardığı sonucun "adil ve makul" olduğuna karar verdi ve GmbH'ye 154.400 \$ ödenmesine karar verdi.[9]

C. SAS vs WPL

ABD merkezli çok uluslu bir analiz yazılımı geliştiricisi olan SAS Institute Inc. ("SAS"), İngiltere merkezli bir yazılım geliştiricisi olan World Programming Limited'e ("WPL") "SAS Sistemi"nin telif hakkı ihlali nedeniyle dava açtı. Veri erişimi, veri yönetimi, veri analizi (istatistiksel analiz dahil) ve veri sunumu ile ilgili çeşitli görevleri yerine getiren söz konusu yazılım, biçimlendirilmiş raporlar üretmek için kullanılan işlevlerden ve seçeneklerden oluşan bir programlama dili olarak tanımlanmıştır. SAS, WPL'yi yazılım kodu satırlarını kendi başına kopyalamakla suçlamadı, bunun yerine WPL'nin SAS'ın kodlama dilinin işlevselliğini ve kullanımını kopyaladığını iddia etti. SAS, WPL'yi yazılımını SAS Sisteminde kullanılan aynı girdi prosedürünü yürütmek ve eşdeğer çıktılar üretmek için tasarlamakla suçladı. Aslında WPL, SAS Sistemini "klonladığını" iddia etmişti.

Federal Mahkemede SAS, bölge mahkemesinin SAS'ın telif hakkı ihlali iddialarını hukuk meselesi olarak reddeden kararına, "jüri duruşmasının arifesinde" ve benzersiz bir "telif hakkı duruşmasının" ardından itiraz ediyor. Amerika Birleşik Devletleri Teksas Doğu Bölgesi Bölge Mahkemesi, SAS'ın telif hakkı tescillerine rağmen, SAS Sistemi yazılımının telif hakkı korumasına sahip olmadığına karar verdi.

Ülke çapındaki çeşitli temyiz mahkemeleri, yazılımın hangi öğelerinin telif hakkına tabi olduğunu belirlemek için biraz farklı bir analiz izler. Teksas'ın Doğu Bölgesini kapsayan Beşinci Daire Temyiz Mahkemesi, ilk olarak İkinci Daire tarafından ifade edilen "Soyutlama-Filtreleme-Karşılaştırma" yani Altai (Abstraction-Filtration-Comparison test) testini takip eder. Bkz. Second Circuit. *See Eng'g Dynamics, Inc. v. Structural Software, Inc.*, 26 F.3d

1335, 1341 (5th Cir. 1994) (adopting Computer Assocs. Int'l, Inc. v. Altai, Inc., 982 F.2d 693, 706 (2d Cir. 1992)). Bu test kapsamında mahkeme, yazılımın örneğin "fikirler, gerçekler, kamuya açık bilgiler, birleşme materyalleri ve adil sahneler" oluşturması nedeniyle korunamayan öğelerini "filtrelemeye" çalışır. Bkz. Eng'g Dynamics, 26 F.3d, 1344. Altai testi özünde, telif hakkına tabi olmayan fikirleri, telif hakkına tabi olan bu fikirlerin yaratıcı ifadesinden ayırmaya çalışır. Bu genellikle, ihlali değerlendirmekle görevli jüri için olgusal bir sorudan ziyade yargıcin karar vereceği yasal bir soru olarak kabul edilir.

Yazılım geliştiricileri, değerli fikri mülkiyet haklarının yasal olarak korunması için giderek daha fazla telif hakkına yöneldikçe, bu önemli davayı ve hukukun gelişen bu alanındaki diğer mahkeme gelişmelerini dikkatle izliyoruz. Pearl Cohen, yazılım şirketlerine telif hakkı, patent ve ticari sır dahil olmak üzere her tür fikri mülkiyet koruması konusunda danışmanlık ve danışmanlık yapma konusunda önemli bir uzmanlığa sahiptir.

SAS Enstitüsü tarafından WPL'ye karşı açılan davayı SAS kazandı. 9 Ekim 2015'te sona eren üç haftalık bir duruşmanın ardından, federal mahkemedeki bir jüri üç katına çıktıktan sonra SAS'a 79,1 milyon dolar tazminat ödenmesine karar verdi. Jüri, WPL'nin haksız ve aldatıcı ticaret uygulamalarına girdiğine özellikle, yazılımın lisansını almak için niyetini yanlış beyan ettiğine ve yalnızca ticari olmayan kullanıma izin veren verilen sözleşmeyi ihlal ettiğine karar verdi ve kılavuzun bazı kısımlarını kendi kılavuzuna kopyalayarak kılavuzun telif hakkını ihlal ettiğini. Ancak Yargıç Flanagan, WPL'nin SAS'ın yazılımının telif hakkını ihlal ettiğine dair özet kararında SAS aleyhine karar verdi.[10]

D. Apple vs Microsoft (GUI)

Dava, Microsoft'un ilk sürüme göre belirgin bir gelişme olan Windows 2.0'ı yayımlamasından yalnızca birkaç ay sonra açıldı. Apple'daki üst düzey yöneticilere göre, bunun nedeni Microsoft'un Macintosh'un görsel ekranlarını (GUI) kopyalaması ve bunu lisanssız yapmasıydı.

Bu görünüm, endüstrinin grafik kullanıcı ara birimi olarak adlandırdığı, bilgilerin pencerelerde görüldüğü ve işlemlerin, Macintosh'un önemli bir satış noktası olan, fare adı verilen elde taşınan bir aygıt kullanılarak nesnelere ve menülere işaret edilerek gerçekleştirildiği şeye dayanmaktadır.

Daha Windows 1.0 piyasaya sürülmeden önce, Microsoft ve lideri Bill Gates, 1984'te piyasaya sürülmeden önce bir Macintosh prototipi alan ilk dış geliştiriciydi. Şirket, Mac için üretkenlik yazılımı (kelime işlemci, elektronik tablolar vb.) oluşturacaktı. Gates, Macintosh'un halka açıklanmasının ardından Macintosh'un kişisel bilgi işlemlerde standart haline gelmesi için Apple'a yazılımı dış üreticilere lisanslamasını istedi. Gates'in bunu yapmasına neden olan birçok spekülasyon olmasına rağmen, Gates daha sonra Microsoft'un yazılım kar marjlarının MacOS'ta IBM'in lisanslı MSDOS platformundaki kar marjlarından çok daha yüksek olduğunu belirtti. Gates'in önerisi, Steve Jobs'un devrilmesinden sonra Macintosh ve Lisa projelerinin

kontrolü kendisine verilen Jean-Louis Gassée tarafından birkaç nedenden dolayı reddedildi.

Daha sonra, Kasım 1985'te Microsoft, Windows 1.0'ı piyasaya sürdü ve bu, Microsoft'un Mac işletim sisteminin çeşitli tasarım öğelerini çaldığına inandıkları için Apple'daki bazı kişileri endişelendirdi. Apple dava açmakla tehdit etti. Bununla birlikte, iki şirket arasındaki yakın ilişki nedeniyle (Microsoft'un üretkenlik yazılımı, Macintosh için ağır bir satış faktörüydü), sonunda bir anlaşmaya vardılar ve burada Apple, Macintosh tasarım öğelerini Windows'ta kullanılmak üzere Microsoft'a lisansladı.

Windows 2.0 piyasaya sürüldüğünde ve doğrudan Macintosh işletim sisteminden kopyalanan daha fazla tasarım öğesi içeriyordu. Bunun üzerine Apple, Windows'a dava açtı. Ne yazık ki Apple için, 25 Temmuz 1989'da Yargıç William Schwarzer, Apple'ın telif haklarının ihlal edildiğini iddia ettiği 189 tartışmalı görsel gösterimden 179'unun mevcut lisans kapsamında olduğuna ve geri kalanının herhangi bir şekilde birleşme nedeniyle telif hakkı için uygun olmadığına karar verdi. Bir dizi temyizden sonra, yasal mücadele 21 Şubat 1995'te Yüksek Mahkeme'nin Apple'ın temyiz mahkemesi başvurusu için yazdığı dilekçeyi reddetmesiyle sona erdi.[11]

E. Apple vs Microsoft (QuickTime)

Apple, Mac geliştiricilerinin uygulamalarını Windows ve Mac platformlarında satabilmeleri için sürücüyi multimedya video görüntüleme için bir standart haline getirmek amacıyla QuickTime adlı yazılımı Canyon Company ile geliştirmek üzere anlaştı.

Apple'ın QuickTime ürünü, Windows'ta dijital videonun sürekli hareket gibi görünmesini sağladı ve planlama aşamasında bile Microsoft ve Intel'in sahip olduğu her şeyin çok ilerisindeydi. Görüntülerdeki akıcılık, Windows'un Grafik Görüntüleme Arayüzünü atlayarak ve uygulamanın doğrudan video kartına yazmasını sağlayarak elde edildi. Sonuç, Microsoft'un kendi çabalarının dalgalı "slayt gösterisi" kalitesinde önemli bir gelişme oldu.

Microsoft, Haziran 1993'te Windows için QuickTime için Apple'dan ücretsiz bir lisans talep etti ve reddedildi. Temmuz 1993'te San Francisco Canyon Company, Intel'in Video for Windows'un video görüntülerini işlemesini hızlandırmasını sağlayacak bir program (kod adı Mario) sağlamak için Intel ile bir anlaşma yaptı. Ancak Intel, Canyon'un Apple için kodun önemli bölümlerini geliştirdiğini kesinlikle bilse de bunun kendine özgü yapılması gerektiğini belirtmedi. Bir ay sonra Canyon, daha önce Apple'a teslim ettiği kodun tam bir kopyası olan kodu içeren programı Intel'e teslim etti. Intel, bu kodu Display Control Interface adlı ortak bir geliştirme programının parçası olarak Microsoft'a verdi.

Canyon, Apple için geliştirilen ve Apple'a atanan Intel kodunu kopyaladığını itiraf etti. Eylül 1994'te Apple'ın yazılımı, Microsoft tarafından geliştirici kitlerinde ve Microsoft'un Video for Windows sürüm 1.1'd'sinde dağıtıldı.

Apple, Microsoft'un video sürücüsünün performansında şüpheli bir gelişme fark etti. Elbette: Apple'ın kodu kullanılıyordu. Apple, Windows için Apple kodu olsun ya

da olmasın bir Video klipi içeren bir video oynatıcısı üretti. Fark çarpıcıydı: Apple kodu olmadan klip kademeli ve sarsıntılıydı, oysa Apple koduna sahip sürüm pürüzsüzdü ve net çerçeve geçişlerine sahipti.

Apple, Microsoft'un kendisine Windows 95'in bir beta kopyasını göndermesini çaresizce bekliyordu ve bu açıdan kendisini Netscape ile benzer bir konumda buldu. Adalet Bakanlığı'nın anti-terörist bölümü başkanı Ann Bingaman'ın, o zamanlar Apple'ın baş hukuk müşaviri olan Edward Stead'den gelen bir talebe yanıt olarak, gece geç saatlerde Microsoft baş avukatı Bill Neukom'a yaptığı telefon görüşmesi şeklini alan tuhaf bir müdahalenin ardından, bu, sonunda tedarik edildi. Ertesi gün Apple, Microsoft'u San Jose mahkemesindeki sanıklar listesine ekledi.[12]

F. Apple vs Psystar

Mahkeme; Psystar, Mac OS X'i yasa dışı bir şekilde kopyalıyor, değiştiriyor ve dağıtıyordu. Burada söz konusu kopyalar, telif hakkı sahibinin izniyle yasal olarak üretilmemiştir. Psystar, görüntüleme istasyonundan OS X'i birden fazla kez izinsiz olarak kopyalıyordu. Ayrıca, Psystar'ın OS X'in tüm bilgisayarlarıyla birlikte satın alınmış bir kopyasını içerdiği iddiası başarısız oldu, çünkü makinelerdeki işletim sistemi sürümü genellikle diskteki sürümden farklıydı ve incelenen makinelerin birçoğunda mevcut değildi.

OS X'i bir hackintosh'ta başlatmak için Psystar, OS X önyükleyicisini değiştirdi, Apple çekirdeği uzantılarını devre dışı bıraktı ve kaldırdı ve kendi çekirdek uzantılarını ekledi. Bu, Apple'ın kodundan tek başına bir telif hakkı ihlali tespitini garanti etmek için yeterli bir varyasyondur. Psystar, esasen Apple'ın telif hakkıyla korunan kodunun özel bir sürümünü satıyordu ve bunu izinsiz yapmanıza izin verilmiyor. Bu, EULA'lar, mülkiyet ve adil kullanım hakkındaki tüm argümanları bir kenara atabileceğiniz anlamına gelir, çünkü Psystar'ın OS X'i Apple dışı donanımlarda çalıştırmak için hacklemesi yasa dışıdır.

Mahkeme, Psystar'ın OS X'i hackleyip Apple dışı bir donanımda başlattığında OS X çekirdek şifrelemesini yasa dışı bir şekilde atlattığını tespit etti. Psystar, Apple'ın şifrelemesinin, anahtarlar internette mevcut olduğu için etkili olmadığını iddia etmeye çalıştı, ancak mahkeme bu iddiayı kabul etmedi. Çünkü internette bulunan anahtarlar da illegal yollarla elde edilir.[12]

G. Apple vs Samsung

4 Ocak 2007'de, iPhone'un dünyaya tanıtılmasından 4 gün önce, Apple, iPhone'un temel şeklini kapsayan 4 tasarım patenti davası açtı. Bunları, o yılın haziran ayında, çeşitli iPhone grafik kullanıcı arabirimlerinin 193 ekran görüntüsünü kapsayan büyük bir renkli tasarım patenti başvurusu takip etti. Apple, Samsung'a karşı yaptırım uygulamak için belirli fikri mülkiyeti Apple'ın faydalı patentleri, tescilli ticari markaları ve ticari takdim şekli haklarıyla birlikte bu başvurulardan almıştır. Apple, bileşen tedarikçisi Samsung'a, 15 Nisan 2011'de Amerika Birleşik Devletleri Kaliforniya Kuzey Bölgesi Bölge Mahkemesinde yaptığı 38 sayfalık bir federal şikâyetle Nexus S, Epic 4G dahil olmak üzere Samsung'un birçok Android telefon ve

tabletının zarar gördüğünü iddia ederek dava açtı. Galaxy S 4G ve Samsung Galaxy Tab, Apple'ın fikri mülkiyetini ihlal etti: patentleri, ticari markaları, kullanıcı arabirimi ve stili. Apple'ın şikâyeti, patent ihlali, yanlış menşe belirleme, haksız rekabet ve ticari marka ihlali için belirli federal iddiaların yanı sıra haksız rekabet, genel hukuk ticari marka ihlali ve haksız zenginleştirme için eyalet düzeyinde iddiaları içeriyordu.

Apple'ın mahkemeye sunduğu kanıtlar arasında, iPhone 3GS ve i9000 Galaxy S'nin uygulama simgeleri ve ambalajlarındaki iddia edilen benzerlikleri göstermek için yan yana görüntü karşılaştırmaları yer alıyor. Ancak, daha sonra iki farklı ürünün boyutlarının ve özelliklerinin daha benzer görünmesi için görüntülerin üzerinde oynandığı anlaşıldı ve Samsung'un avukatı, Apple'ı mahkemeye yanıltıcı kanıtlar sunmakla suçladı.

Samsung, 22 Nisan 2011'de Güney Kore'nin Seul kentindeki mahkemelerde federal şikayetlerde bulunarak Apple'a karşı dava açtı; Tokyo, Japonya; ve Apple'ın Samsung'un mobil iletişim teknolojileri patentlerini ihlal ettiğini iddia eden Mannheim, Almanya. Yaza gelindiğinde Samsung, hepsi Haziran 2011'de, İngiliz Yüksek Adalet Divanı'nda, Amerika Birleşik Devletleri Delaware Bölge Mahkemesi'nde ve Washington D.C.'deki Amerika Birleşik Devletleri Uluslararası Ticaret Komisyonu'nda (ITC) Apple'a karşı davalar açtı.[13]

H. Texaco vs 83 Publisher

The Texaco, Inc. ve bilimsel ve teknik yayınların 83 yayıncısı, telif hakkı ihlali davasında (85 Civ. 3446-PNL) anlaşmaya vardı.

Bu, 1985'te açılan on yıllık bir davaydı ve nihayet 1995'te Eylül 1995'teki uzlaşma duruşmasıyla karara bağlandı. ABD Bölge Mahkemesi, Texaco'nun telif hakkıyla korunan materyali araştırma amaçları için bile olsa izinsiz kopyalamasının "adil kullanım" olmadığına karar verdi. "Kopyalanan materyalin türü ve kısmı ve olası abonelikler üzerindeki etkisi dahil olmak üzere, yasadaki adil kullanım ile ilgili dört kriterden üçü karşılanmadı. Sayım ayrıca, Telif Hakkı Gümrükleme Merkezi'ne kayıt yoluyla adil kopyalamanın yapılabileceği bir yol olduğunu da buldu. Bu karar Yargıtay tarafından da onaylanmıştır.

83 yayıncı davacı tarafından onaylanan uzlaşma, Texaco'nun:

- Davacılara yedi rakamlı bir ödeme yapın.
- Gelecekteki herhangi bir kopyalamayı en az 5 yıl süreyle kapsayacak şekilde Telif Hakkı Gümrükleme Merkezi ile yıllık bir lisans sözleşmesi yapın.
- Önerilen anlaşmayı duyuran ve şirketleri Telif Hakkı Gümrükleme Merkezi ile çalışmaya teşvik eden iki basın bülteni yayınlayın.[14]

I. A&M Records vs Napster

Aralık 1999'da RIAA, Kaliforniya'nın Kuzey Bölgesinde Napster'a karşı, katkıda bulunan ve dolaylı telif hakkı ihlali iddiasıyla ve ihlal edilen her bir telif hakkıyla korunan çalışma için *en az 100.000 ABD Doları tazminat talep eden bir federal dava açtı" (A&M Records v. Napster 1999).

Napster, bir çevrimiçi hizmet sağlayıcısı (OSP) statüsüne ve Dijital Binyıl Telif Hakkı Yasası (DMCA; 1998) tarafından sağlanan korumaya dayalı olarak özet karar için harekete geçerek yanıt verdi. Mayıs 2000'de, Napster'ın özet karar talebi reddedildi (A&M Records v. Napster 2000a).

RIAA daha sonra, Napster'ın telif hakkıyla korunan MP3 dosyalarının daha fazla değiş tokuşuna yardımcı olmasını engelleyen bir ihtiyati tedbir kararı için harekete geçti. Tedbir kararı ilk derece mahkemesi tarafından verildi (A&M Records v. Napster 2000b) ve Napster hemen temyize gitti.

Dokuzuncu Daire Temyiz Mahkemesi başlangıçta ihtiyati tedbir kararını kaldırdı (A&M Records v. Napster 2000c), ancak nihayetinde ilk derece mahkemesinin kararını onadı (A&M Records v. Napster 2000a). Dokuzuncu Daire'nin kararı, ihtiyati tedbir kararını biraz değiştirdi, ancak RIAA'nın konumunu açık bir şekilde destekledi. Napster'ın, Dokuzuncu Daire'nin tam bir panelinin önünde ihtiyati tedbir temyizinin provası için yaptığı dilekçe daha sonra reddedildi. Bir Yüksek Mahkeme incelemesi pek olası olmadığından, bu, şirketin kaderini etkili bir şekilde belirledi.

Ninth Circuit kararına uymak için, bölge mahkemesi Mart 2001'de Napster'ın hizmeti aracılığıyla RIAA materyallerinin ihlalini kolaylaştırmaya devam etmesini yasaklayan değiştirilmiş bir karar çıkardı (A&M Records v. Napster 2001b). Napster, bu emrin ardından bir süre çalıştı, ancak davacının telif hakkıyla korunan materyaline kullanıcı erişimini etkili bir şekilde engelleyemedi ve sonunda, teknik kaygıları gerekçe göstererek Temmuz 2001'de hizmetini kapattı.

RIAA'dan gelen uyumsuzluk şikayetlerinin ardından bölge mahkemesi, Napster'ın Mart ayı kararına uyana kadar kapalı kalmasına karar verdi. Bu emir Ninth Circuit tarafından hızla bozuldu, ancak bu yazı itibarıyla, Napster hizmeti karanlık olmaya devam ediyor, ancak Web sitesi 2001 yazında abonelik tabanlı bir operasyonun başlangıcını vaat ediyor.[15]

J. Napster.no

Davalı Frank Allan Bruvik, 4 Ekim 2000 tarihinde "napster.no" alan adını kaydettirmiştir. Ağustos'tan Kasım 2001'e kadar Bruvik, "napster.no"dan Norveç dışındaki sunucularda saklanan (en fazla) yaklaşık 170 müzik dosyasına köprüler sağladı. Ana sayfada şunlar yazıyordu:

"Napster.no'ya hoş geldiniz. Şimdi ücretsiz müzik eşliğinde Norveç'in en büyük ve en iyi web sitesini ziyaret ediyorsunuz. Buradan dilediğiniz kadar müzik indirebilirsiniz."[16]

Web sitesi, kullanıcılarının web sitesine müzik dosyaları içeren web adresleri sağlamasına izin verdi. Bir komut dosyası otomatik olarak "napster.no" altında müzik dosyalarına bağlantılar içeren yeni bir web sayfası oluşturur. Komut dosyası çalışmadığında, web adresleri manuel olarak sağlandı. Bağlantılar kullanıma sunulduğunda, müziği anında çalmak veya müziği MP3 formatında indirip depolamak için kullanılabilirler. Web sitesi, kullanıcılarına, kullanıcıların istediği müziği bulup bulamayacağını sorma imkanı veren bir arama işlevi kullandı. IFPI Norveç (plak şirketleri örgütü), 2001 sonbaharında Bruvik'i, eylemlerinin kanun ihlali teşkil ettiğini ve cezalandırılabilirliğini

belirtmek uyardı. Bruvik aynı fikirde değildi, ancak birkaç avukata danıştıktan sonra Kasım 2001'de bağlantıları sildi.

IV. YURT İÇİNDE UYGULANAN YASALAR

Bilgisayar programları (yazılım), FSEK md.2 uyarınca; “ilim ve edebiyat eserleri” kapsamında korunmaktadır. Ayrıca bir sonraki aşamada bilgisayar programı oluşturabilecek sahibinin hususiyetine taşıyan hazırlık tasarımları da bu koruma kapsamındadır. Ara yüzler de sahibinin hususiyetini taşımak ve şekillenmiş olmak koşuluyla eser sayılır. Ancak ara yüzüne temel oluşturan düşünce ve ilkeleri de içine almak üzere, bir bilgisayar programının herhangi bir ögesine temel oluşturan düşünce ve ilkeler eser sayılmazlar.

A. Yazılımlar Üzerinde Eser Sahipliği

5846 sayılı Kanun gereğince bir yazılımın sahibi, onu meydana getirendir ve meydana getirdiği yazılım üzerinde mali ve manevi haklara sahiptir. İstihdam ilişkisi kapsamında çalışanlar tarafından meydana getirilen yazılımlar üzerindeki mali hakları kullanma yetkisi aksi öngörülmedikçe ise yazılım şirketlerine aittir. (FSEK.Md.18) Yazılımlar, kullanıldıkları makina ve benzeri cihazlardan bağımsız olarak korunmak istendiğinde telif hakkı koruması kapsamında değerlendirilmektedir. Yazılımlar da dahil olmak üzere eserler, meydana getirildiği andan itibaren başlayan otomatik bir korumadan yararlanır. Korumanın başlaması için yazılımın herhangi bir kuruma kaydedtirilmesine ya da onaylatılmasına gerek yoktur. Bununla birlikte eserlerin noter aracılığıyla ya da Bakanlıkça hak sahiplerinin talebi üzerine kayıt ve tescil ettirilmesi mümkündür. Yazılımların hak sahibinin izni olmaksızın kullanımı halinde 5846 sayılı Kanun kapsamında hukuk ve ceza davalarının açılması mümkün bulunmaktadır.

B. Çalışan Tarafından Yaratılan Eserler Üzerinde Hak Sahipliği (FSEK 18. Madde)

5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu (“FSEK”) uyarınca eser sahibi, kural olarak eseri meydana getiren kişi olup, bu kişiler eserin yaratılması ile eser üzerinde doğan maddi ve manevi hakların münhasır sahibidir.

FSEK uyarınca mali haklar eser sahibi tarafından feragat edilebilir yahut üçüncü kişilere devredilebilir nitelikte olmasına karşın, manevi hakların devri yahut bu haklardan feragat edilmesi emredici hükümler doğrultusunda mümkün değildir. Dolayısıyla kural olarak eser sahibi eser üzerinde doğan mali haklarını üçüncü kişilere devredebilmekte; manevi haklarının ise yalnızca kullanma yetkisini devredebilmekte ve bu sebeple manevi haklar bakımından hak sahibi olarak kalmaya devam etmektedir.

FSEK’in hak sahipliğine ilişkin olarak yukarıda alıntılanan kuralının istisnası ise 18. madde kapsamında düzenlenmektedir. İlgili maddenin ilk fıkrasında, hak sahipliğine ilişkin genel düzenleme ile de paralel olarak, mali hakları kullanma yetkisi de eser sahibine özgülenmiş ancak devam eden fıkrada memur, hizmetli ve işçilerin işlerini görürken meydana getirdikleri eserler üzerindeki hakları kullanma yetkisi, aralarındaki özel sözleşme yahut işin mahiyetinden aksi anlaşılmadığı sürece, çalıştırana verilmektedir.

Söz konusu hüküm Anglosakson hukukunda “work-for-hire” olarak adlandırılan prensiple benzer nitelikte sayılabilecek olmakla birlikte, esasen çalıştırana bu prensipten daha dar bir hak alanı sağlamaktadır. Gerçekten

de “work-for-hire” prensibinde çalıştıran başkaca hiçbir işlem yapılmasına gerek kalmaksızın çalışan tarafından meydana getirilen eser üzerindeki tüm hakların sahibi konumuna geçmektedir. Bununla birlikte Türk Hukuku’nda FSEK md. 18/2 kapsamında çalıştıran tanınan haklar ise “mali hakları kullanma yetkisi” olarak sınırlandırılmıştır. Söz konusu sınırlandırma ile çalışanın eser üzerindeki manevi korunmakta ve çalıştıran da mali hakların sahibi değil yalnızca bu hakları kullanmakla yetkili kişi olarak tanımlanmaktadır.

FSEK bu madde ile çalıştırının, çalışan tarafından yaratılan eserler üzerindeki hak sahipliği bakımından getirilen özel bir düzenleme ile ayrıca bir hak devri anlaşmasına gerek kalmadan mali hakları kullanma yetkisine sahip olmasını güvence altına almaktadır.

Ancak bu düzenlemenin uygulama alanı bulabilmesi için iş sözleşmelerinde, çalışandan yerine getirilmesi beklenen iş tanımının ve fikri mülkiyet haklarına ilişkin hükümlerin dikkatli hazırlanması önem taşımaktadır. Zira FSEK md. 18/2 kapsamında çalıştırının eser üzerindeki mali hakları kullanma yetkisi, söz konusu eserin taraflar arasındaki iş sözleşmesi uyarınca yapılan çalışmaların sonucu olarak meydana gelmesi şartına bağlıdır. Bu nedenle iş sözleşmelerinin içerisine fikri mülkiyet haklarının devrine ilişkin açık maddelerin konması, 18/2 maddesi ile tanınan hakları güçlendirecektir. Dolayısıyla iş sözleşmelerinde çalışanın işinin mahiyeti sonucunda meydana gelen eserlerin mali haklarını açıkça sayarak çalıştırana devredeceğini taahhüt altına alması ve yine manevi haklarını kullanma yetkisini de çalıştırana devredeceğini taahhüt etmesi önem taşımaktadır.

Dijitalleşen dünya ile günümüzde çalışma yoğunluğu her geçen gün artan bilgisayar ve yazılım gibi teknik detayları daha kapsamlı sektörlerde bu durum özellikle önemlidir ve bu sebeple iş sözleşmelerinin ek protokollerle desteklenmesi de tavsiye edilmektedir. Bahsi geçen ek protokollerle meydana getirilecek yazılımın mahiyetinin ve çalıştırana yapılacak hak sahipliği devrinin detaylandırılması ileride doğması muhtemel ihtilafların önüne geçilmesi bakımından faydalı olacaktır.

C. Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO)

14 Temmuz 1967 tarihinde Stockholm’de imzalanan sözleşme ile kurulan örgütün merkezi İsviçre’nin Cenevre kentindedir. WIPO’nun temelleri 1883 tarihli Sınai Mülkiyetin Korunmasına İlişkin Paris Sözleşmesi ve 1886 tarihli Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesi’ne dayanır. 1967’de imzalanan WIPO Anlaşması 1970’de yürürlüğe girmiş, 1979 yılında yeniden gözden geçirilmiştir. Hükümetler arası bir kuruluş olan WIPO, 1974’ten itibaren Birleşmiş Milletler’in teşkilat sistemi içinde yer alan uzmanlaşmış kuruluşlardan biri olmuştur. Paris ve Bern Anlaşmaları ile oluşturulan Uluslararası Bürolar 1893’te birleştirilmiş ve Fikri Mülkiyetin Korunmasına İlişkin Birleşmiş Uluslararası Büro (BIRPI) adını almıştır. 1970 yılında BIRPI, yerini WIPO’ya bırakmıştır. 1996 yılında WIPO, Dünya Ticaret Örgütü ile işbirliği anlaşması imzalayarak fikri mülkiyet haklarının küresel ticaretteki önemine dikkat çekmiş ve bu alanda kendi rolünü genişletmiştir. Türkiye’nin WIPO’ya katılımı 14 Ağustos 1975 tarih ve 7/10540 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla uygun bulunmuş, 12 Mayıs 1976’dan itibaren de Türkiye örgütün üyesi haline gelmiştir.[17]

D. Fikir Ve Sanat Eserleri Kanunu

- Madde 7 – “Hak sahibinin rızasıyla umuma arz edilen bir eser alenileşmiş sayılır. Bir eserin aslından çoğaltma ile elde edilen nüshaları hak sahibinin rızasıyla satışa çıkarılma veya dağıtılma yahut diğer bir şekilde ticaret mevkiye konulma suretiyle umuma arz edilirse o eser yayımlanmış sayılır.5680 sayılı Basın Kanununun 3 üncü maddesinin 2’nci fıkrası hükmü mahfuzdur.”
- Madde 8 –“Bir eserin sahibi, onu meydana getirendir. Bir işlemenin ve derlemenin sahibi, asıl eser sahibinin hakları mahfuz kalmak şartıyla onu işleyendir.”
- Madde 11 – “Yayımlanmış eser nüshalarında veya güzel sanat eserinin aslında, o eserin sahibi olarak adını veya bunun yerine tanınmış müstear adını kullanan kimse, aksi sabit oluncaya kadar o eserin sahibi sayılır.”
- Madde 12 – Yayımlanmış olan bir eserin sahibi 11 inci maddeye göre belli olmadıkça, yayımlayan ve o da belli değilse çoğaltan, eser sahibine ait hak ve yetkileri kendi namına kullanabilir. Bu yetkiler, 11 inci maddenin 2’nci fıkrasındaki karine ile eser sahibinin belli olmadığı hallerde konferansı verene veya temsili icra ettirene aittir. Bu maddeye göre yetkili kişilerle asıl hak sahipleri arasındaki münasebetlere, aksi kararlaştırılmamışsa, adi vekalet hükümleri uygulanır.
- Madde 14 – Bir eserin umuma arz edilip edilmemesini, yayımlanma zamanını ve tarzını munhasıran eser sahibi tayin eder.

Bütünü veya esaslı bir kısmı alenileşmemiş olan, yahut ana hatları her hangi bir suretle henüz umuma tanıtılmayan bir eserin muhtevası hakkında ancak o eserin sahibi malumat verebilir.

- Madde 16 – Eser sahibinin izni olmadıkça eserde veya eser sahibinin adında kısaltmalar, ekleme ve başka değiştirmeler yapılamaz. Kanunun veya eser sahibinin müsaadesiyle bir eseri işleyen, umuma arz eden, çoğaltan, yayımlayan, temsil eden veya başka bir suretle yayan kimse; işleme, çoğaltma, temsil veya yayım tekniği icabı zaruri görülen değiştirmeleri eser sahibinin hususi bir izni olmaksızın da yapabilir
- Madde 21 – Bir eserden, onu işlemek suretiyle faydalanma hakkı munhasıran eser sahibine aittir.
- Madde 38 – Bütün fikir ve sanat eserlerinin, (...) (2) kâr amacı güdülmeksizin şahsen kullanmaya mahsus çoğaltılması mümkündür. Ancak, bu çoğaltma hak sahibinin meşru menfaatlerine haklı bir sebep olmadan zarar veremez ya da eserden

normal yararlanmaya aykırı olamaz. Bilgisayar programını yasal yollardan edinen kişinin programı yüklemesi, çalıştırması ve hataları düzeltmesi sözleşme ile önlenemez. Bilgisayar programının kullanımı için gerekli olduğu sürece, bilgisayar programını kullanma hakkına sahip kişinin bir adet yedekleme kopyası yapması sözleşme ile önlenemez. Bilgisayar programının kullanım hakkına sahip kişinin yapmaya hak kazandığı bilgisayar programının yüklenmesi,görüntülenmesi, çalıştırılması, iletilmesi veya depolanması fiillerini ifa ettiği sırada, bilgisayar programının herhangi bir ögesi altında yatan düşünce ve ilkeleri belirlemek amacı ile, programın işleyişini gözlemlemesi, tetkik etmesi ve sınaması serbesttir. Bağımsız yaratılmış bir bilgisayar programı ile diğer programların ara işlerliğini gerçekleştirmek üzere gerekli bilgileri elde etmek için,bilgisayar programının çoğaltılması ve işlenmesi anlamında kodun çoğaltılmasının ve kod formunun çevirisinin de zorunlu olduğu durumlarda, bu fiillerin ifası aşağıdaki şartların karşılanması halinde serbesttir:

1. Bu fiillerin, ruhsat sahibi veya bir bilgisayar programının kopyasını kullanma hakkı sahibi diğer bir kişi tarafından veya onların adına bunu yapmaya yetkili kişi tarafından ifa edilmesi,
2. Ara işlerliği gerçekleştirmek için gerekli bilginin, (1) numaralı bentte belirtilen kişilerin kullanimlarına sunulmaması,
3. Bu fiillerin, ara işlerliği gerçekleştirmek için gereken program parçaları ile sınırlı olması.

Yukarıdaki fıkra hükümleri, onun uygulanması ile elde edilen bilgilerin;

1. Bağımsız yaratılmış bilgisayar programının ara işlerliğini gerçekleştirmenin dışında diğer amaçlar için kullanılmasına,
2. Bağımsız yaratılmış bilgisayar programının ara işlerliği için gerekli olduğu durumlar dışında başkalarına verilmesine,
3. İfade ediliş bakımından esastan benzer bir bilgisayar programının geliştirilmesi, üretilmesi veya pazarlanması veya fikri hakları ihlal eden herhangi diğer bir fiil için kullanılmasına,İzin vermez. [18]

E. Telif Haklarının İhlali

Yazılımlar lisansları satın alınarak kullanılmalıdır. Yazılımın lisansı satın alınmadan halk tabiriyle korsan olarak kullanılması telif hakkını ihlal eden bir durumdur. Eser sahibi ya da telif hakkı sahibi suçun oluşması veya oluşma ihtimalinin olması durumunda savcılığa suç duyurusunda bulunabilmektedir.

Ceza davasında telif haklarının ihlal edildiği iddia edilen eşyalara el konulup inceleme yapılmaktadır. Yapılan inceleme soncuna göre davanın sonucu şekillenmektedir.

F. Telif Hakkı İhlali Cezası Nedir?

Telif hakkı cezasının failleri lisansı olmayan yazılımı kullanan bilgisayar kullanıcısı ve bu yazılımı izinsiz bir şekilde çoğaltıp temin edenlerdir.

İşlenen suçun boyutuna göre cezalar değişiklik göstermektedir. Ceza olarak hapis cezası verilebileceği gibi para cezası da verilebilir. Hapis cezası 2 yıl ile 6 yıl arasında değişirken para cezası 50.000 TL ile 150.000 TL arasında değişmektedir.

Eğer suç Türk Ticaret Kanunu kapsamında işlenmiş ise bu durumda 1 yıla kadar hapis cezası verilebilmektedir. Markaların korunması hakkındaki kanun hükmündeki kararnameye göre de bu suçu işleyen kimseye ya da kimselere 1 yıl ile 4 yıl arasında hapis cezası verilebilmektedir.

Eğer suç Vergi Usul Kanunu kapsamında vergi kaçakçılığı suçuna sebebiyet veriyorsa bu suçtan dolayı da kişiye veya kişilere ayrıca hapis cezası ya da para cezası verilmesi söz konusu olabilmektedir.[19]

V. YURT DIŞINDA UYGULANAN YASALAR

Telif hakkı koruması altındaki bir yazılım ürününün yeniden kullanılması telif hakkı sahibinin iznine tabidir. Telif hakkı sahibinin izni olmadan bir yazılım ürününü yeniden kullanmak ve çoğaltmak telif hakkı ihlali olarak kabul edilir ve hukuki sonuçları vardır. Telif hakkı ile korunan bir yazılım ürününü yeniden kullanmak için telif hakkı sahibi ile anlaşma sağlanması gerekir. Bu anlaşma genelde bir lisans sözleşmesidir ve taraflar arasında belirli koşullar belirlenir. Lisanslama sözleşmesinde, hangi hakların verildiği, kullanım süresi, telif hakkı sahibine ödenecek ücret vb. konular ayrıntılı bir şekilde belirtilir.

Yazılım ürünlerinin telif hakları ülkeler arasında farklılıklar göstermektedir. Her ülkenin kendi telif hakları yasaları bulunmaktadır. Ama aynı zamanda birçok ülke Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nün (WIPO) hazırladığı sözleşmeleri de benimsemiştir. Yazılım ürünleri de bu yasalar ve sözleşmeler ile korunmaktadır.

Avrupa'da yazılım ürünlerinin telif hakları Avrupa Birliği tarafından kabul edilen Direktif 2009/24/EC kapsamında korunmaktadır. Direktife göre yazılım ürününün sahibi kopyalama, değiştirme, dağıtma veya herhangi bir şekilde kullanma hakkına sahiptir. Avrupa'da yazılım telif haklarıyla ilgili diğer önemli yasalar arasında WIPO ve Avrupa Patent Ofisi (EPO) gibi kuruluşlar tarafından kabul edilen düzenlemeler ve Berne Sözleşmesi de bulunmaktadır.

A. Berne Sözleşmesi

Berne Sözleşmesi, telif hakları ile ilgili uluslararası bir sözleşmedir ve yazılım da dahil olmak üzere birçok farklı sanat eseri türünü kapsamaktadır. Sözleşmenin 9. maddesi, telif hakkının genel prensiplerini belirler. Bu prensipler, tüm telif haklarını kapsar ve yazılımlar dahil olmak üzere her türlü sanat eserini korur. Bu prensiplere göre, telif hakkı eser sahibinin doğal haklarından biridir ve eser sahibi, eserlerinin kullanımını ve yayını kontrol etme hakkına sahiptir. [20]

Aynı zamanda, telif hakkı korumasının süresi, eser türüne ve ülkelere göre değişebilir. Berne Sözleşmesi, aynı zamanda üye ülkeler arasında telif haklarının tanınmasına ilişkin esaslara da yer vermektedir. Sözleşme, üye ülkeler

arasında telif hakkı korumasının eşit olduğunu ve bir ülkede korunan bir eserin diğer ülkelerde de korunacağını belirtmektedir. Berne Sözleşmesi, 1886 yılında imzaya açılmıştır ve o zamandan beri birçok ülke tarafından imzalanmıştır. Sözleşmeye taraf olan ülkeler, telif hakkı koruması ve telif haklarının uluslararası tanınması konularında belirli yükümlülükleri kabul etmektedirler. 2022 yılı itibarıyla, Berne Sözleşmesi'ne taraf olan ülkelerin sayısı 178'dir. Bu ülkeler arasında, Avrupa ülkeleri, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Avustralya, Japonya, Güney Kore, Türkiye, Rusya ve Çin gibi ülkeler de yer almaktadır. [21]

B. Brezilya

Brezilya'da bilgisayar programlarının telif hakkı, telif hakkı yasasından farklı bir yasa altında belirtilmiştir. Programın tekrar kullanımının zararsız olduğu durumları açıklayan yasa:

“Yazılım Koruma Yasası - Yasa No. 9.609 (19 Şubat 1998)

Chapter 2

Art.6. Aşağıdakiler, yazılım programının mülkiyet hakkı sahibinin haklarına karşı suç oluşturmaz:

1. kopyanın yedek kopya veya elektronik depolama olması koşuluyla yasal olarak satın alınan bir kopyanın yedek kopya olarak kullanılması durumunda tek bir kopya olarak yeniden kullanımı;
2. programın ve ilgili hakların sahibinin usulüne uygun olarak tanımlanması koşuluyla, öğretim amacıyla programın kısmi alıntıları;
3. uygulamanın işlevsel özellikleri, normatif ve teknik kurallara uygunluk veya ifadelerindeki alternatif sınırlamalar nedeniyle programın, daha önceden var olan bir programla benzerliği ortaya çıktığında;
4. bir programın, temel özelliklerini koruyarak, onu etkileyen kişinin münhasıran kullanımı olması koşuluyla, kullanıcı ihtiyaçları için teknik olarak vazgeçilmez olan bir uygulama veya işletim sistemi ile entegrasyonu.”[22]

C. Kanada

Kanada'nın telif ihlali oluşturmamayan durumlarla ilgili yasasının bir kısmı:

“Telif Hakkı Yasası (R.S.C., 1985, c. C-42)

30.6 Telif hakkı sahibi tarafından yetkilendirilen bilgisayar programının bir kopyasına sahip olan veya bilgisayar programının bir kopyasını kullanma lisansına sahip olan bir kişinin;

- a) kopyayı uyarlayarak, değiştirerek, dönüştürerek veya başka bir bilgisayar diline çevirerek yeniden kullanması; eğer kişi kopyanın
 - i. bilgisayar programının belirli bir bilgisayarla uyumluluğu için esas olduğunu,
 - ii. yalnızca kişinin kendi kullanımı için olduğunu ve
 - iii. kişinin bilgisayar programının kopyasının sahibi olmaktan veya onu kullanma lisansına

sahip olmaktan çıktıktan hemen sonra imha edildiğini kanıtlarsa; veya

- b) eğer kişi yedekleme amaçlı çoğaltmanın kişinin bilgisayar programının kopyasının sahibi veya onu kullanmak için lisansına sahip olması sona erdikten hemen sonra imha edildiğini kanıtlarsa (a) paragrafında atıfta bulunulan kopyayı veya çoğaltılmış bir kopyayı yedekleme amacıyla yeniden kullanması bilgisayar programında telif hakkı ihlali değildir.

30.61 (1) Telif hakkı sahibi tarafından yetkilendirilmiş bilgisayar programının bir kopyasına sahip olan veya bilgisayar programının bir kopyasını kullanma lisansına sahip olan bir kişinin, kopyayı yeniden kullanması bir bilgisayar programında telif hakkının ihlali değildir, eğer:

- a) kopyayı yalnızca kişinin programı ve başka bir bilgisayar programını birlikte çalışabilir hale getirmesine izin verecek bilgileri elde etmek amacıyla yeniden kullanırlarsa; ve,
- b) programı ve başka bir bilgisayar programını birlikte çalışabilir hale getirmek veya birlikte çalışabilirliği değerlendirmek için gerekli olmadıkça bu bilgileri kullanmaz veya ifşa etmezlerse.

(2) Bu bilgilerin başka bir bilgisayar programını programla birlikte çalışabilir hale getirmek için gerektiği şekilde kullanılması veya ifşa edilmesi durumunda, diğer bilgisayar programı bilgileri içerse ve daha sonra satılsa, kiralansa veya başka bir şekilde dağıtılsa bile alt bölüm (1) uygulanır.”[23]

D. Çin

Çinin aşağıdaki iki yasası, telif hakkıyla korunan materyalin izinsiz tekrar kullanımının ihlale sebep olacağını belirtmektedir:

“Telif Hakkı, Yasa (Konsolidasyon), 07/09/1990(27/10/2001)

Chapter 5

Art. 46. Aşağıdaki ihlal fiillerinden herhangi birini işleyen kişi, duruma göre ihlal fiilinin durdurulması, fiilin etkilerinin ortadan kaldırılması, özür dilenmesi veya zararın tazmin edilmesi gibi hukuki sorumluluğa sahiptir:

(8) bu kanunda aksi belirtilmedikçe bir sinema eserinin, film yapımında benzer bir yöntemle oluşturulmuş bir eserin, bilgisayar yazılımının, ses kaydının veya video kaydının telif hakkı sahibinden veya telif hakkıyla ilgili bir hakkın sahibinden izin almadan bir eseri yorumlamak, ses kaydı veya video kaydı yapmak.

Art. 52. Yayınına veya üretimine izin verildiğini kanıtlayamayan bir çoğaltmanın yayıncısı veya yapımcısı, bir sinematografik eserin, benzer bir film üretim yöntemiyle oluşturulmuş bir eserin, bilgisayar yazılımının bir kopyasının dağıtıcısı veya kopyasının kiracısı dağıttığı veya kiraladığı çoğaltmanın yasal bir kaynaktan olduğunu kanıtlayamayan ses kaydı veya video kaydı yasal sorumluluk taşır.”[24]

E. Amerika Birleşik Devletleri

Amerika Birleşik Devletleri’nde yazılım ürünlerinin telif hakları ABD Telif Hakkı Kanunu (Copyright Act)

kapsamında korunmaktadır. Ayrıca ABD Patent ve Marka Ofisi tarafından sağlanan patent koruması yazılımı belli yönlerden korur ve ABD ticari marka yasaları da ticari markaların korunmasını sağlar.

Aşağıdaki yasada bir bilgisayar programının kopyasını yasal olarak kullanma yetisine sahip birinin ihlal oluşturmaya eylemlerinden bahseder:

“U.S. Kod, Başlık 17, Bölüm 12, § 1201

(f) Tersine Mühendislik

- (1) (a)(1)(A) alt bölümünün hükümlerine bakılmaksızın, bir bilgisayar programının bir kopyasını yasal olarak kullanma hakkını elde eden bir kişi, yalnızca programın bağımsız olarak oluşturulmuş bir bilgisayar programının diğer programlarla birlikte çalışabilirliğini sağlamak için gerekli olan ve atlatmaya çalışan kişi için daha önce hazır olmayan bu öğelerini tanımlamak ve analiz etmek amacıyla o programın belirli bir bölümüne erişimi etkin bir şekilde kontrol eden teknolojik bir önlemi bu tür tanımlama ve analiz eylemlerinin bu başlık altında ihlal oluşturmadığı ölçüde aşabilir.
- (2) (a)(2) ve (b) alt bölümlerinin hükümlerine bakılmaksızın, bir kişi paragraf (1) kapsamındaki tanımlama ve analize olanak sağlamak için veya bağımsız olarak oluşturulmuş bilgisayar programının diğer programlarla birlikte çalışabilirliğine olanak sağlamak amacıyla teknolojik bir önlemi atlatmak için veya teknolojik bir önlemin sağladığı korumayı atlatmak için teknolojik araçlar geliştirebilir ve kullanabilir.
- (3) Paragraf (1) kapsamında izin verilen eylemler ve paragraf (2) kapsamında izin verilen araçlar yoluyla elde edilen bilgiler, duruma göre (1) veya (2) paragrafında atıfta bulunulan kişinin, duruma göre, bu tür bilgileri veya araçları, yalnızca bağımsız olarak oluşturulmuş bir bilgisayar programının diğer programlarla birlikte çalışabilirliğini sağlamak amacıyla ve bunu yapmanın bu başlık altında bir ihlal oluşturmadığı veya bu bölüm dışındaki geçerli yasaları ihlal etmediği ölçüde sağlar.
- (4) Bu alt bölümün amaçları doğrultusunda, “birlikte çalışabilirlik” terimi, bilgisayar programlarının bilgi alışverişinde bulunma ve bu tür programların, değiş tokuş edilen bilgileri karşılıklı olarak kullanma yeteneği anlamına gelir.”[25]

F. Avustralya

Avustralya’da yazılım ürünlerinin telif hakları, Avustralya Telif Hakkı Kanunu (Copyright Act) ile korunmaktadır. Avustralya Patent Ofisi (IP Australia) tarafından sağlanan patent koruması da vardır. Ayrıca, Avustralya ticari marka yasaları, yazılım ürünleriyle ilişkili ticari markaların korunmasını sağlar. Avustralya ayrıca, Avrupa Birliği ve diğer ülkelerle birlikte çalışarak, uluslararası düzeyde yazılım telif haklarını koruyan uluslararası sözleşmelere taraf olan bir ülkedir.

Aynı şekilde Rusya, Japonya, Çin ve Kanada gibi ülkelerin de kendi telif hakkı yasaları ve patent ofisleri bulunmaktadır.

G. Patent

Yazılım ürünlerinin patentlenebilmesi konusunda dünya genelinde farklı yaklaşımlar vardır. Örneğin Avrupa Birliği'nde yazılım ürünleri, sadece belirli koşullar altında patentlenebilir. Avrupa Birliği, yazılımın matematiksel yöntemler, bilgi işlem teorileri, algoritmalar ve bilgisayar programları gibi soyut fikirler olduğunu kabul eder. Bu nedenle, sadece yazılımın uygulanabilir bir icada dönüştüğü durumlarda patentlenebilir. Avrupa Birliği'nde, yazılım patentleri, Avrupa Patent Sözleşmesi (EPS) tarafından düzenlenir. EPS, patentlenebilirliği belirlemek için bir dizi kriter belirler. Ancak, Avrupa Birliği'nde yazılım patentlerine karşı birçok eleştiri ve tartışma da vardır. Yazılımın patentlenebilir olduğu ülkeler arasında Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Japonya, Avustralya, Singapur, Güney Kore, Yeni Zelanda, İsrail, Rusya, Çin ve Hindistan gibi ülkeler bulunmaktadır. Ancak, bu ülkeler arasında bile patentlenebilirliğe ilişkin farklılıklar bulunmaktadır. Bu nedenle, bir yazılımın patentlenebilir olup olmadığını belirlemek için ilgili ülkedeki yasal düzenlemelerin incelenmesi gerekmektedir. [26]

KAYNAKÇA

- [1] "Adil Kullanım" Nedir? Google Yardım. <https://support.google.com/legal/answer/4558992?hl=tr> [erişim 15.04.2023]
- [2] "Telif Haklarının Özellikleri Nelerdir ?" <https://www.telifhaklari.gov.tr/telif-hakki-nedir> [erişim 11.04.2023]
- [3] "Telif Hakkı Nedir ? Nasıl Alınır ? İhlali ve Cezası" <https://kadihmukuk.com.tr/makale/telif-hakki-nedir-nasil-alinir-ihlali-cezasi/> [erişim 11.04.2023]
- [4] Kerim Arslan. "Bilişim ve Yazılım Teknolojilerinin Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Açısından Türkiye ve Uluslararası Alandaki Görünümü". İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. <https://acikerisim.medipol.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.1251.1/7339/Arslan-Kerim-2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [erişim 15.04.2023]
- [5] Dilek Karaman, Muhammet Damar. "Fikri Mülkiyet Haklarının Yazılım Sektörü Açısından Değerlendirilmesi: Usedsoft ve Verisil Davaları". Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1910940> [erişim 15.04.2023]
- [6] Pelin Özkaya, Refik Samet. "Yazılım Ürünlerinin Telif Hukuku Kapsamında Korunması". Ankara Üniversitesi. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1194041> [erişim 15.04.2023]
- [7] Emine Sena Yazıcı. "Bilgisayar Programlarının Fikri Mülkiyet Hukuku Çerçevesinde Korunması". İstanbul Medeniyet Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/116934/yoKAcikBilim_10270203.pdf?sequence=-1&isAllowed=y [erişim 15.04.2023]
- [8] U.S. Government "US Ordusu vs Apptricity" <https://www.prnewswire.com/news-releases/us-government-pays-apptricity-50-million-233259951.html> [erişim 8.04.2023]
- [9] Nikki Main. U.S. Navy Forced "US Donanması vs GmbH" <https://gizmodo.com/navy-copyright-gmbh-1849817872> [erişim 8.04.2023]
- [10] Daniel Melman, Sarah Benowic. The Next Big Software Copyright Case to Watch "SAS vs WPL" <https://www.pearlcohen.com/the-next-big-software-copyright-case-to-watch/> [erişim 8.04.2023]
- [11] Apple Sues Microsoft for Copyright Infringement "Apple vs Microsoft" <https://legal.thomsonreuters.com/blog/1988-apple-sues-microsoft/> [erişim 8.04.2023]
- [12] Graham Lea. Microsoft paid Apple \$150m to settle QuickTime suit https://www.theregister.com/1998/10/29/microsoft_paid_apple_150m/ [erişim 8.04.2023]
- [13] Apple Inc. v. Samsung Electronics Co. Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/Apple_Inc._v._Samsung_Electronics_Co.#:~:text=On%20August%2024%2C%202012%2C%20the,damages%20in%20its%20counter%20suit/ [erişim 8.04.2023]
- [14] Settlement in Copyright Case "Texaco vs 83Publisher" <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1750-4910.1996.tb00353.x> [erişim 8.04.2023]
- [15] Sage Publications Inc. "A&M Records vs Napster" <https://www.jstor.org/stable/30000594> [erişim 8.04.2023]
- [16] Georg Philip Krog. "Napster Case" <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0267364905001822> [erişim 8.04.2023]
- [17] Tuğba Nur İrmak. Fikri Mülkiyet Açısından Yazılımların Korunması. Hukuk ve Bilişim. <https://www.hukukvebilisimdergisi.com/fikri-mulkiyet-acisindan-yazilimlarin-korunmasi/> [erişim 15.04.2023]
- [18] Fikir Ve Sanat Eserleri Kanunu. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.3.5846.pdf> [erişim 10.04.2023]
- [19] "Çalışanlar Tarafından Yaratılan Eserler Üzerinde Hak Sahipliği". Gün + Partners Avukatlık Bürosu. <https://gun.av.tr/tr/goruslerimiz/makaleler/calisan-tarafindan-yaratilan-eserler-uzerinde-hak-sahipligi#top> [erişim 15.04.2023]
- [20] "Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunmasına İlişkin Bern Sözleşmesi". T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. https://www.telifhaklari.gov.tr/resources/uploads/2012/03/18/2012_03_18_349175.pdf [erişim 15.04.2023]
- [21] Bern Sözleşmesi. Wikipedia. https://tr.wikipedia.org/wiki/Bern_Sozlesmesi [erişim 15.04.2023]
- [22] "Presidência da República Casa Civil Subchefia para Assuntos Jurídicos". http://www.planalto.gov.br/ccivil_03/leis/L9609.htm [erişim 15.04.2023]
- [23] "Infringement of Copyright and Moral Rights and Exceptions to Infringement (continued)". Justice Laws Website. <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/c-42/page-8.html#h-103634> [erişim 15.04.2023]
- [24] Chāoji Guānlǐ Yuán. Chapter V Legal Liabilities and Enforcement Measures. Copyright Protection Center of China. https://www.ccopyright.com/en/index.php?optionid=985&method=vi ew&auto_id=37 [erişim 15.04.2023]
- [25] 17 U.S. Code § 1201 - Circumvention of Copyright Protection Systems. Cornell Law School. <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/17/1201> [erişim 15.04.2023]
- [26] Sinan Çayır. Yazılım Patentleri ve Avrupa Birliği. İTÜ Bilgi İşlem Daire Başkanlığı. <https://bidb.itu.edu.tr/sevir-defteri/blog/2013/09/08/yazilim-patentleri-ve-avrupa-birligi> [erişim 15.04.2023]